

Rumantsch en Svizra –
emprender, instruir, valitar
Français en Suisse –
apprendre, enseigner, évaluer
Italiano in Svizera –
imparare, insegnare, valutare
Deutsch in der Schweiz –
lernen, lehren, beurteilen

Passaport da las linguas

Reglament davart ils examens da rumantsch per obtegnair in passaport da las linguas

15-3-2021

Secretariat fide
Haslerstrasse 21
3008 Berna
031 351 12 12
info@fide-info.ch
www.fide-info.ch

Lia Rumantscha
Via da la Plessur 47
7000 Cuira
081 258 32 22
curs@rumantsch.ch
www.curs.ch

1 Ils examens da rumantsch

- 1.1 Quest reglament cuntogna las disposiziuns dals examens da rumantsch per obtegnair in passaport da las linguas.
- 1.2 Ils examens pon vegnir fatgs en ils idioms sursilvan, sutsilvan, surmiran, puter e vallader, sco er en rumantsch grischun.
- 1.3 Ils examens da rumantsch permettian a las participantas ed als participants da cumprovar lur competenzas en in dals idioms u en rumantsch grischun sin ils nivels A1, A2 u B1 dal Rom europeic communabel da referenza per las linguas e d'obtegnair in passaport da las linguas correspondent.
- 1.4 I dat examens en scrit sin ils nivels A1 e A2, ed examens a bucca sin ils nivels A2 e B1.
- 1.5 Ils examens vegnan manads d'expertas e d'experts che disponan dal suandant profil d'exigenzas:
 - activitad professiunala che pretenda autas competenzas linguisticas (lavor da perscrutaziun, translaziuns, lavor da medias);
 - experientscha da plirs onns en l'instrucziun da linguas cun creschids en in idiom rumantsch u rumantsch grischun;
 - avair frequentà la scolaziun introductiva dal Secretariat fide.

2 Annunzia

- 2.1 Per ils examens pon s'annunziar tut las persunas a partir da 16 onns, independentamain da lur status da dimora.
- 2.2 Ils documents d'annunzia stattan a disposiziun per telechargiar sin las paginas web dal Secretariat fide e dal secretariat da la Lia Rumantscha.
- 2.3 L'annunzia è pussaivla da tut temp al Secretariat fide u al secretariat da la Lia Rumantscha.
- 2.4 Cun l'annunzia conferman las participantas ed ils participants da l'examen dad esser d'accord cun quest reglament.
- 2.5 Suenter che l'annunzia è entrada survegnan las participantas ed ils participants ina conferma, il quint per la taxa d'examen e la communicaziun da la data d'examen.
- 2.6 Sch'insatgi retira sia annunzia entaifer trais emnas fin quatter dis da lavor avant il termin, vegn la taxa d'examen restituida suenter avair deducì ina taxa d'elavuraziun.

- 2.7 Sche l'examen vegn disditg pli tard che quatter dis da lavur avant il termin d'examen u sche la persuna na cumpara betg a l'examen, na vegn la taxa betg restituida. En cas motivads e sin proposta en scrit po ina part da la taxa vegnir restituida.

3 Ils examens

- 3.1 La part a bucca da l'examen dura 10 – 15 minutas e vegn manada dad almain duas expertas resp. dus experts.
- 3.2 Suenten la part a bucca suonda la part en scrit che dura maximalmain 30 minutas.
- 3.3 Per l'examen n'èn lubids nagins meds d'agid (p.ex. telefon, vocabulari).
- 3.4 En cas d'in impediment cumprovà èsi pussaivel da lubir meds d'agid u da prolongar il temp d'examen.
- 3.5 Las participantas ed ils participants ston preschentar in document d'identitad cun foto a chaschun da l'examen.
- 3.6 Durant l'examen giuditgeschan las expertas u ils experts preschents las cumpetenzas a bucca ed en scrit tenor criteris definids. Ils criteris èn menziunads en l'annexa da quest reglament.
- 3.7 Il Secretariat fide communitgescha a las participantas ed als participants ils resultats il pli tard 2 emnas suenter l'examen.
- 3.8 Sche las participantas ed ils participants cuntanschan en almain ina part almain il nivel A1, survegnan els in passaport da las linguas. Quel cumprova las cumpetenzas linguisticas acquistadas a bucca ed en scrit cun ils nivels A1, A2 u B1.

4 Invista e recurs

- 4.1 Las participantas ed ils participants pon dumandar da prender invista dals documents d'examen, e quai fin 30 dis suenter ch'els han survegni ils resultats. Questa dumonda sto vegnir inoltrada en scrit al Secretariat fide.

La participante u il participant sco er eventuels represchents legals pon silsuenter prender invista dals documents d'examen en preschientscha d'ina persuna da surveglianza. Il Secretariat fide determinescha il lieu e la data da l'invista. I n'è betg lubì da copiar (fotocopiar, fotografar u scriver giu) las incumbensas d'examen.

- 4.2 Las participantas ed ils participants pon inoltrar in recurs fin 40 dis suenter ch'els han survegnì ils resultats. Il recurs sto cuntegnair in'argumentaziun. El è gratuit.

In recurs è pussaivel, sch'ins ha il suspect che l'examen na saja betg vegnì realisà a moda correcta tenor il reglament. La valitaziun da las expertas e dals experts na po betg vegnir messa en dumonda.

Il Secretariat fide decida en emprima istanza davart il recurs. Sche quel vegn approvà, po la participante u il participant repeter l'examen gratuitamain.

- 4.3 Cunter la decisiun dal Secretariat fide pon ins inoltrar in recurs en segunda istanza tar la Cumissiun da qualidad fide. Il recurs sto vegnir inoltrà en scrit e cuntegnair in'argumentaziun. El è gratuit. La Cumissiun da qualidad fide decida definitivamain.

5 Valaivladad

- 5.1 Il reglament preschent davart ils examens da rumantsch per obtegnair in passaport da las linguas è vegnì approvà ils 8 da mars 2021 da la Cumissiun da qualidad fide ed entra en vigur ils 15 da mars 2021.
- 5.2 Midadas da quest reglament ston vegnir decididas da la Cumissiun da qualidad fide.

Annexa: Ils criteris da valitaziun

A bucca	A2 Sa descriver il mintgadi professional e privat a moda chapibla. Sa manar curts discurs, p.ex. per fixar in termin. B1 Sa discurren senza grondas difficultads davart situaziuns da la vita e descriver process ed eveniments a moda chapibla e coerenta. Sa participar senza grondas difficultads ad in discurs personal e responder a las dumondas da las partenarias da discussiun.
En scrit	A1 Sa emplenir in simpel formular cun indicaziuns davart l'atgna persuna. Sa reagir sin ina novitad curta (SMS), p.ex. per far in appuntament cun insatgi. A2 Chapescha las infurmaziuns essenzialas d'in text scrit, p.ex. il lieu, il temp ed ils custs d'ina occurrenza. Sa emplenir formulars e scrire messadis curts a moda chapibla.